

Dialogue Dynamics

A POLGÁR ÉS A SZEMÉLY

Lázadás és kiengesztelődés

Marguerite A. Peeters

2014. szeptember
© Marguerite A. Peeters
Minden jog fenntartva

Tartalom

A polgár és a személy: A történelmi megbékélés ideje.....	3
A globális kormányzás és a család.....	5
Távolodás az apától a 18. századi deizmus óta	8
Vissza a személyhez!	12

A polgár és a személy: A történelmi megbékélés ideje

Korunk sürgető feladata, hogy a lázadás évszázadai után kibékítsük a világi polgárt a személlyel, akit Isten szeretetből a szeretetre teremtett. Úgy gondoljuk, hogy minden látszat ellenére az emberek azután vágyódnak szívükben, hogy az egyenlőséget, a szabadságot, a testvériséget, a jogokat, a fejlődést, a polgári rendet és a *polis* életének egyéb összetevőit ismét kapcsolatba hozzuk egyetemes gyermekségünkkel. Rövid tanulmányunk e történelmi lehetőség megragadásában kíván segíteni.

A Nyugaton az általános elvilágiasodás csaknem három évszázadig együtt járt a kulturális forradalommal, mely olyan keserű gyümölcsöket terem napjainkban, amit a férfi és a nő halálának, illetve poszthumanizmusnak nevezhetnénk. A hidegháború vége óta a nyugati társadalmak életformáit és kulturális témáit a globális kormányzás globális politikai normává emelte, melyek az egész világ kultúráit gyorsan és sikeresen járták át.

A globális programok, mint például a gender forradalom szembeállítják a polgárt, a „globális polgárt” a személlyel és a családdal. Az is kiderül, hogy a modern szerződéses és individualista civilizáció, amelynek napjaink globális antropológiai válsága köszönhető, a vége felé járhat.

Az önazonosság általános válsága napjainkban, nemcsak az egyéneké, hanem egész nemzeteké, történelmi választás elé állítja az emberiséget: vagy tovább süllyed az önpusztításba, vagy megtalálja az utat valódi önmagához.

Az új civilizációra történő átmenet során helyes, ha elgondolkozunk. A kiút megtalálásához történelmi távlatra van szükségünk. A történelem meglepő ideológiai folytonosságot mutat egyfelől a globális világi célok, másfelől az egyenlőség, a szabadság, a testvériség és a jogok elhibázott deista értelmezése között, mely a nyugati demokráciák 18. századi születését jellemezte. Ez a folytonosság a mai napig kimutatható. A modern demokratikus értékeket olyan értelmezési keretnek vetették alá, amely a deizmustól az ateizmusig, az ateizmustól pedig az ember haláláig terjedt, most pedig érthető módon a radikális elvilágiasodásnak adja át a helyét. Az elmúlt három évszázad során végbement folyamat különböző elemei egyazon fa gyümölcsői: elutasítottuk az Atyát, az Atya szeretetét és rendjét, vagyis minden közösséget¹.

Tévedés lenne tehát, ha úgy próbálnánk legyőzni a globális kormányzás normáit átjáró szekularizmust, hogy a modern szekuláris kereten belül maradunk. Sokan manapság kizárólag az „ész” modern „elsőbbségére” támaszkodnak. A „természetes törvény” modern értelmezését egyfajta egyetemes csodaszernek tekintik, és nem látják, hogy az örök törvénytől és a szeretet új törvényétől való történelmi elszakadása miatt ma már elvont és erőtlen fogalom. Sokan nem látnak tovább azoknál a hibáknál sem, amelyek az Egyház és az állam modern szétválasztását jellemzik.

A korunk bajaira kínált neoindividualista, neoracionalista és neopelagiánus gyógymód újra és újra sterilnek bizonyult. Az emberek valódi újdonságra vágyanak. A valódi megújulást az a felszabadító felismerés hozza el, hogy a személyközi szeretet és az apa kezdetől fogva hiányzott a nyugati modern szintézisből. Az új civilizáció polgára meg meri nevezni a modern demokrácia elemi hibáit.

---

¹ Ahogy Szent Pál mondta: „tőle (az Atyaistentől) származik minden közösség az égből és a földön” (Ef 3,14-21).

Az új civilizáció a szeretet civilizációja. Efféle civilizáció és polgárság nem volt még a Nyugat és a világ történelmében. Amit a modern demokratikus állam születésekor elutasítottunk – egyetemes gyermekségünket –, az most mint az emberiség egyetlen lehetséges jövője jelenik meg előttünk. Amitől a nyugati modernitás „régipolgára” az autonóm értelem és az egyén önrendelkezésének nevében kívánt megszabadulni, az az „új polgár” megszabadulásának eszközévé és céljává válik: ki kell engesztelődni az Atyával.

A globális kormányzás és a család

A berlini fal leomlása óta korunk sajátos jellemzője, hogy a nyugati feminista és kulturális forradalom céljait globális politikai és kulturális normákká emelték.² A *felülről irányított globalizáció* során a forradalom társadalommérnökei azért ragadták magukhoz a globális kormányzás szintjén a hatalmat, hogy világnézetüket az állítólagos „globális konszenzus”³ segítségével az egész világra erőltessék. A nyelv manipulációjával, az alulról építkező részvétel, az egyenlő jogok, a női jogok, az emberközpontúság és az új kultúra egyéb értékeinek köntösében lopva haladnak előre. Az új korszak, a globalizáció korszakának etikáját – különösen az egyenlőség és a szabadság értékeit – a feje tetejére állították.

Semmi sem lehetne ellentétesebb korunk személyközpontú szelleménél, mint a globálisan meghatározott célok alulról szerveződő megvalósítása vagy az ideológiai programok ráerőltetése az egyénekre és nemzetekre.

Az új, globális normák közismertek: a „választáshoz való jog”, a „választás szabadsága”, a „reproduktív egészség és jogok”⁴, a „szexuális jogok”, a „biztonságos abortusz”, a „teljes körű nemi felvilágosítás” (amely nemcsak nélkülözi az erkölcsi mérlegelést, hanem kifejezetten erkölcstelen), a „sztereotípiák”, az „egyenjogú partnerek”, a „nemek közti egyenlőség”, a „nemek közti egyenlőség érvényesítése” stb. Ezek a paradigmák összefüggnek egymással, mivel mindegyik a szexuális forradalom céljához kapcsolódik. A globális kormányzás két évtizede a nemzetközi együttműködés kiemelt céljaként kezeli őket. A globális kormányzás úgynevezett „családügyi irányelvei” is ezekre épülnek.

Az új nyelv általános jellemzője a kétértelműség. Azért nem határozzák meg egyértelműen az új kifejezéseket, mert nem valóságokat neveznek meg, hanem ideológiai konstrukciókat. A kétértelműség nem teremtett békét a tagállamok és az ENSZ, a nyugati és a nemnyugati kultúrák, a hitetlen és a vallásos emberek, a csendes többség és a döntésekbe bevont kisebbségi lobbik között. Nem a valódi konszenzust és a 21. század oly szükséges reményteli jövőképét fejezte ki, hanem éppen ellenkezőleg: megosztónak bizonyult.

Sehol a világon nem kerülhetjük meg a házasság és a család meghatározásával kapcsolatos ideológiai küzdelmet.⁵ Mára a forradalom kritikus pontjára értünk, ahol jelentékeny erőfeszítések történnek

---

² Hogy megteremtse a globalizációhoz szükséges etikát, az ENSZ kilenc nemzetközi konferenciát szervezett 1990 és 1996 között, ahol úgynevezett „globális konszenzus” jött létre a 21. század normáiról: oktatás mindenkinek (1990, Jomtien), gyermekek (1990, New York), környezetvédelem (1992, Rio), emberi jogok (1993, Bécs), népesedés (1994, Kairó), társadalmi fejlődés (1995, Koppenhága), nők (1995, Peking), a települések és a lakókörnyezet fejlesztése (1996, Isztambul), élelmiszerbiztonság (1996, Róma).

³ A „globális konszenzus” hamis, mivel manipuláció eredménye. A valódi konszenzus kizárja a lelkiismereti kényszert, csak szabadon és nyíltan lehet csatlakozni hozzá.

⁴ A reproduktív egészség és jogok fogalma mögött valójában az a szándék húzódik, hogy az összes fogamzásgátló módszert elérhetővé kívánják tenni mindenki számára (különösen a fiatalok számára, akik az eddigi emberi történelem során a legtöbben vannak) úgy, hogy a szüleiknek nem kell tudniuk róla, és bele sem kell egyezniük. Biztosítani kell a biztonságos abortusz lehetőségét azokban az országokban, ahol megengedett.

⁵ Az ENSZ *főtitkára* elismerte, hogy „jóllehet a család jövője és az a szerep, amelyet a fejlődésben szerte a világban betölt, kiemelten fontos a nemzetközi közösség számára, hosszú távú családügyi cselekvési tervet a mai napig nem dolgoztak ki. Ez részben annak köszönhető, hogy nem sikerült megegyezésre jutni arról, hogy a család mely

azért, hogy az elmúlt évtizedek szociológiai fejleményeit új társadalmi és politikai paradigmává alakítsák. Az új paradigmát többféleképpen nevezik: „családi sokszínűségnek”, „a család minden formájának”⁶, „a család különböző formáinak”, a „nemzedékeken átívelő szolidaritásnak”, „családoknak” (többes számban). Napjainkban ezek a kifejezések határozzák meg a nemzetközi szervezetek és az *Európai Unió* nyelvét. Egyes országok nemzeti törvényeiben egyéb kifejezésekkel – „család mindenkinek” vagy „egalitáriánus házasság” – is találkozhatunk.

Az új, posztmodern családi paradigma gyakorlati célja, hogy az emberek minden választási lehetőségét⁷ egyenrangúként kezelje a szexualitás területén kulturális, politikai és jogi szempontból egyaránt, az úgynevezett „nemi irányultság” megválasztását is beleértve.⁸ A kultúrát is *meg kell változtatni*. Olyan új és globális kultúrát kell létrehozni, amely azokat a választási lehetőségeket magasztalja, amelyeket a helyesen nevelt lelkiismeret elítélne. Az új paradigma állítólag „kitágítja” a család hagyományos fogalmát, amely immár nem több a számos egyenrangú választási lehetőség egyikénél. A „családi sokszínűség” mára a Nyugat gyakorlati normája lett.

A globális kormányzás politikai programját megalapozó ideológia legmarkánsabb kifejeződése a gender ideológia.

A nemek közti egyenlőség előmozdítását az ENSZ *nőügyi* kérdésekkel foglalkozó *negyedik nemzetközi konferenciáján* emelték globális politikai normává, melyet 1995-ben rendeztek Pekingben. Azóta is ez a globális kormányzás egyik legátfogóbb célja. Bár a gender forradalom tartalma hihetetlenül erőszakos, *finom* társadalom-átalakító technikákat és stratégiákat alkalmaz, úgyhogy nem mindig könnyű átlátni a méreteit és a mélységét. A döntésekbe és a konszenzusképzésbe, a párbeszédbe és a partnerségekbe bevonja a kormányzatokat, a társadalmi intézményeket, a nőket, a szülőket, a pedagógusokat és a gyermekeket. Inkább *belülről*, mint *kívülről* alakítja át az intézményeket.

A gender ideológia szerint a férfiasság és a nőiesség, a két nem egymást kiegészítő volta, az apaság és az anyaság, hitvesi hivatásunk, az egy férfi és egy nő házassága, a házasságra épülő család, egyetemes gyermekségünk, az apa és az anya sajátos nevelői hivatása olyan *társadalmi képződmények*⁹, amelyek

---

definícióját fogadják el a családügyi irányelvek kidolgozása és megvalósítása során, továbbá a családdal kapcsolatos többi érzékeny szemponttól sem.” Ilyen „érzékeny” szempont a nemi irányultság, a nemi önazonosság, a reprodukzív egészség és jogok, valamint több más olyan kérdés, amely azóta vita tárgyát képezi, amióta megjelent a globális diskurzusban. Lásd az A/66/62-E/2011/4 számú, „*Visszatekintés a család nemzetközi éve 10. évfordulójára és a kapcsolódó jövőterv*” című ENSZ dokumentumhoz (a főtitkár jelentése) fűzött megjegyzést, 2010. november 29., 6. bek.

⁶ A *népesedéssel és a fejlődéssel* foglalkozó 1994-es kairói *nemzetközi konferencián* használt kifejezés.

⁷ *Többek között* a „heteroszexuális házaspárok” (a hagyományos család új elnevezése), a „házasságon kívül együtt élő heteroszexuális párok”, az „egyszülős családok”, az újjáalakult családok, az azonos nemű párok (akik házasságban vagy házasság nélkül élnek együtt). Az interneten aszerint is osztályozzák a családokat, hogy tartanak-e kisállatot, vagy sem. Lásd <http://kinseyconfidential.org/changing-definition-family>.

⁸ Eddig (2014) tizenhat kormány iktatta törvénybe a „házasság mindenkinek” és az „egalitáriánus házasság” intézményét: Hollandia 2001-ben, Belgium 2003-ban, Spanyolország és Kanada 2005-ben, Dél-Afrika 2006-ban, Norvégia és Svédország 2009-ben, Portugália, Izland és Argentína 2010-ben, Dánia 2012-ben, Franciaország, Brazília, Új-Zéland, Uruguay és az Egyesült Királyság 2013-ban, Luxemburg 2014-ben.

⁹ Ahogy Judith Butler fogalmaz, „a társadalmi nem (a gender) nem a biológiai nem esetleges eredménye, és nem is olyan állandó, mint amilyenek a biológiai nem tűnik.” „Tudatosan létrehozott állapot ... amely gyökeresen más, mint a biológiai nem... Szabadon változó képződmény, így a férfi ugyanúgy lakhat női, mint férfi testben, továbbá a férfiasság éppoly könnyen jellemezhet egy női, mint egy férfi testet, a nő pedig ugyanúgy lakhat férfi, mint női testben, továbbá a nőiesség éppoly könnyen jellemezhet egy férfi, mint egy női testet.” *Gender Trouble*:

ellentétesek a polgári egyenlőséggel, szabadsággal és jogokkal, és különösen a nőkkal és a homoszexuálisokkal szemben valósít meg hátrányos megkülönböztetést. Emberségünk alkotóelemei olyan sztereotípiák tehát, amelyeket az oktatás, a kultúra (a divat, a zene, a filmek, a nyelv...), a politikai irányelvek és a törvények segítségével fel kell számolni.

A gender ideológia aktivistáinak végső célja, hogy valamennyi globális polgárnak biztosítsák a nemi élvezet korlátlan elérhetőségét, valamint azt, hogy nemi önazonosságuktól függetlenül ők határozzák meg saját magukat. Olyan társadalmat kívánnak létrehozni, ahol nem léteznek nemi különbözőségek. Úgy is mondhatnánk, hogy meg kívánják szabadítani az emberiséget a férfitől és a nőtől, az apától és az anyától, a hitvestől, a fiú-szülő és a lány-szülő kapcsolattól, a házasságtól és a családtól.

A gender forradalom jól mutatja, hol tart jelenleg a háború egyfelől a polgár, a „globális polgár”, a polgári értékek, másfelől az emberi személy és a család között.

Arra is rámutat, hogy a küzdelem tárgya mindenekelőtt az egyetemes gyermekségünk és annak nyilvános megbecsülése: társadalmi szinten is el kell ismerni személyként való konkrét és egyetemes hivatásunkat, hogy az egymásnak adott, egymástól kapott és egymással megosztott szeretet által egzisztenciálisan tapasztaljuk meg a boldogságot.

A hidegháború utáni világnak arra kellett volna épülnie, ami egyetemesen jó az emberi személynek, a családnak és az emberi kibontakozásnak. Mikor a hidegháború utáni világrend felelősei szabad utat engedtek az ideológiai indíttatású kisebbségeknek, a döntő irányváltás lehetőségétől fosztották meg az emberiséget.

Távolodás az apától a 18. századi deizmus óta

A történelmi távlat segít meghatározni, milyen berögzült sémákkal kell szakítanunk, ha ismét meg akarjuk találni a kapcsolatot egyfelől a polgár, másfelől a személy és mindannyiunk szerető Atyja között.

A polgár a nyugati demokráciák 18. századi megjelenése óta áll harcban a családdal. Vizsgáljuk meg közelebbről, mi is történt.

Az a folyamat, amely lassanként oda vezetett, hogy a modern államok feladták szent kötelességüket, hogy elismerjék, védelmezzék és támogassák a személy, a házasság és a család¹⁰ valódi természetét, a teológiából indult ki.¹¹

A nyugati modern demokráciák születésének háttere a deizmus. A deizmus istene kizárólag az emberi értelemhez kapcsolódik. A világegyetem legfőbb építőmestere, aki miután megalkotta azt, többé nem vesz részt benne. Isten ettől fogva nem szerető apa, aki élő kapcsolatban van gyermekeivel, és gondjukat viseli, vagyis nem a kinyilatkoztatás Istene.

A hitét elhagyó keresztény civilizáció megölte Isten *atyaságát*.

Azok a *filozófiák*, amelyek a francia forradalmat ihlették, valamint Amerika alapító atyái egytől egyig deisták voltak. A deizmushoz vonzódott Jean le Rond d'Alembert, aki a materialista ateista Denis Diderot-val együtt szerkesztette az *Encyclopédie*-t¹², Voltaire, aki gyakori és baráti kapcsolatot ápolt Nagy Katalin cárnővel, és Maximilien de Robespierre, a forradalom egyik legbefolyásosabb alakja és a terror időszakának legfontosabb szereplője, Jean-Jacques Rousseau-ról nem is beszélve. Az amerikaiak közül deista volt John Adams, Benjamin Franklin, George Washington, James Madison, Thomas Jefferson, Thomas Paine.¹³

A deista szellem, amely Franciaországban és Amerikában – a nyugati modernitás történetében vezető szerepet játszó két nemzetben – a felvilágosodást ösztönözte, óriási hatást gyakorolt a demokráciára és a polgárság nyugati fogalmára, ezen keresztül pedig az egész világtörténelemre. E hatás mértékével alig foglalkoztak.

Ha Isten nem apa, akkor a polgár nem fiú: pusztán egyén, aki a világ, valamint saját sorsának megszervezésében magára van hagyatva. Mivel nem mástól kapja önazonosságát, saját magának kell megalkotnia, kizárólag az értelmére hagyatkozva. A francia és az amerikai forradalom által

---

¹⁰ Vö. *Gaudium et spes*, 52. pont

¹¹ Ez a folyamat sokkal régebbre nyúlik vissza, mint a felvilágosodás. Azért a deizmustól foglalkozunk vele, amely meghatározó mérföldköve volt a Nyugat szekularizációjának, mert a deizmus biztosította azt a keretet, amelyen belül a modern demokrácia létrejött.

¹² 1759-ig.

¹³ Thomas Paine *The Age of Reason* című műve Franciaországban született az 1790-es évek elején, majd három részletben jelent meg 1794-ben, 1795-ben és 1807-ben. Hamarosan az Egyesült Államokba is eljutott. Az angol-amerikai származású Paine, aki az 1790-es években jobbra Franciaországban élt, jelentős szerepet játszott a forradalomban.

megteremtett „polgár”, a modern nyugati demokráciák polgára *polgár-egyén* volt, „abszolút polgár”, elvont politikai és társadalmi valóság, egyenegyén, jogok világi tulajdonosa.

A nyugati nemzetek azután egy döntő irányváltást is elmulasztottak. A demokráciának a *polgár-személyre* kellett volna épülnie, arra a polgárra, aki – tekintettel a szeretetre és a személyes boldogságra szóló hivatásának – mindenekelőtt egyedi és pótolhatatlan személy, férfi vagy nő, apa vagy anya, hitves, valakinek a fia vagy lánya, fivére vagy nővére. A „polgárt” azonban kezdettől a horizontális dimenzióra korlátozták. Legfeljebb testvér¹⁴ volt, de apa nélküli testvér, olyan testvér, aki senkinek sem a fia – tarthatatlan ellentmondás.

Természetesen nem vonjuk kétségbe mindazokat a hatalmas eredményeket, amelyeket a modern Nyugat az emberi fejlődés, a társadalmi és polgári rend és biztonság terén az elmúlt századokban elért. Támogatható és fontos előrelépés volt, mikor – válaszul a tekintély és a hatalom múltbeli visszaéléseire – a 18. században megerősítették az emberi értelem szerepét a fejlődésben, megteremtették a jogállamot, ünnepezték a tudományos haladást, elismerték minden emberi lény egyenlő méltóságát és szabadságát, valamint az egyén jogait, melyek aztán a modern demokrácia alapjai lettek. A *polgár-egyén* ugyanakkor lázadó lélekkel ragadta magához ezeket, nem pedig gyermeki hálával ajándékként fogadta őket.

Sőt, az apaságot a polgár hamarosan az egyenlőség és az egyéni szabadság akadályának kezdte tekinteni. Az apaságot és a polgárságot szembeállították egymással. Jean-Jacques Rousseau (1712-1778), a posztmodernitás előfutára, éppen a modernitás létrejöttének pillanatában jelentette ki, hogy az apaság olyan társadalmi előjog, amely ellentétes az egyenlőséggel. Minthogy a forradalom minden előjogot el kívánt törölni, a polgári egyenlőség fogalma maga is az apa társadalmi kivégzésére épült. Honoré de Balzac 1841-ben elismerte, hogy a francia forradalom az összes családapát lefejezte, és hogy család többé nem létezik: csak egyének maradtak.¹⁵

Az egyén és a személy szétválása az individualizmus és az ideológiák csúszós lejtőjére állította a Nyugatot, különösen Európát. Az elmúlt két és fél évszázadban az egyén jogai és „választási szabadsága” egyre inkább kiszorította a személyt, a családot és a szeretetet a társadalomból, a jogból és a politikából. A modern demokráciák abszolutizálni kezdték a világi polgárt, valamint az egyén jogait. Az abszolutizált világi antropológia így maga is elszakadt a valóságtól. Az „abszolút” szó a latin *absolutus*-ból ered, ami azt jelenti, hogy valami elválik éltető forrásától, és egyeduralgódóvá válik. A személyes dolgok – különösen a hit és a család – mind inkább a szigorúan vett magánszférába szorultak.

Karl Marx jogosan jegyezte meg, hogy a deizmus „nem több, mint a vallástól való megszabadulás kényelmes és könnyű módja”.¹⁶ A történelem arról tanúskodik, hogy a deizmussal olyan folyamat vette kezdetét a 19. században¹⁷, melynek során a Nyugati civilizáció a 20. század második felére az

---

¹⁴ *Liberté, égalité, fraternité*: szabadság, egyenlőség, testvériség – a Francia Köztársaság jelmondatát a francia forradalom óta használják.

¹⁵ „La révolution a coupé la tête à tous les pères de famille. Il n’y a plus de familles aujourd’hui, il n’y a plus que des individus”: Balzac in *Mémoire de Deux Jeunes Mariées*.

¹⁶ K. Marx és F. Engels. Soch, 2. kiadás, 2. köt., 144. old.

¹⁷ „Isten halálát” Friedrich Nietzsche (1844-1900) hirdette meg: a nyugati társadalmak „megölték Istent”. Az Isten halála nyomán jelentkező kétségbeesésre és az erkölcsiség azt követő elenyészésére az emberfeletti embert javasolta orvossággul, aki állítólag erősebb az embernél. Nietzsche a hatalmat abszolút értéknek tekintette. Lásd Marguerite A. Peeters, *The Gender Revolution*, Dialogue Dynamics. 2014. 17. old. Magyarul: *A nemek forradalma*, John Henry Newman Oktatási Központ, Sümeg, 2015. 27. old.

ateizmustól, Isten halálától és a nihilizmustól az ember haláláig és a család példátlan széteséséig jutott el.

A pszichoanalízis az apát mint egyéni szabadságunk és nemi készítéseink elnyomóját határozta meg. Az apa halála¹⁸ a Nyugat kulturális forradalmának uralkodó témája volt az 1960-as években. A radikális feminizmus pedig az anya halálát¹⁹ hozta el. Szembeállította egymással egyfelől a nők jogait, szabadságát, egyenlőségét, másfelől a két nem egymást kiegészítő jellegét, az anyaságot és a női önazonosságot. Könnyű meglátni, hogyan nyitott utat a szexuális forradalom a kizárólagos és hűséges házastárs halála felé, és miként váltotta fel azt több ideiglenes partnerrel. Végül a gyermekben sem láttak többet mint jogokkal rendelkező polgárt, a „köztársaság gyermekét”, vagyis pontosan úgy kezelték, mint az összes többi „polgárt”. Így megfosztották a jogától, hogy gyermek, egy apa és egy anya fia vagy lánya legyen.

Az apa, az anya, a hitves, a fiú és a lány elvesztette a társadalomban az őt megillető helyet, a család pedig az alapjaiig megrendült. Ez a hosszú forradalmi folyamat elsivatagosította a nyugati társadalmakat. Kik fogják majd benépesíteni ezt a sivatagot? Az a légüres tér, amelyet a forradalom aktivistái létrehoztak, lehetővé tette, hogy az 1960-as években a francia-amerikai társadalommérnökök világias alapokon szervezzék újjá a társadalmat. A talaj elő volt készítve a gender ideológia számára.

Az „elnyomásmentes civilizáció” (Herbert Marcuse) megteremtése, ahol a nemi készítmények politikai értékké válnak, az 1960-as évek végén kezdődött. A szabad választást és a szabad szerelmet ünnepeelve a törvények, a politikai irányelvek és a kultúra átálltak a forradalom oldalára. A forradalom elvi programját az értelmiség pontosította, majd társadalmi-politikai rendszerré alakította.

Nincs mit csodálkozni azon, hogy „a család” napjainkra elvont és bizonytalan fogalomná vált, melyet a legkülönbözőbb, olykor egymásnak is ellentmondó módon lehet magyarázni, és hogy igen rossz

---

¹⁸ Sigmund Freud (1856-1939) újjáalkotta a nyugati antropológiát az *id* (elsődleges ösztönkésztetések, a primitív állati és a tudatalatti szint), az *ego* (az *id* és a szuperegó között közvetít; a szocializált „én”) és a *szuperegó* (a szocializáció során magunkévá tett társadalmi és erkölcsi törvények, az erkölcsi lelkiismeret, a tiltott, a tudattalan) alapján. Az emberi cselekedetek legfőbb indítékának az örömet (az élvezetet) teszi meg: ettől a nézettől már csak egy lépés az emberi létezés és kultúra teljes szexualizálása. A freudi logika szerint az apa, a civilizáció a maga intézményeivel és törvényeivel, az oktatási rendszer, a tekintély különböző formái, a kormányzat, az erkölcsi normák, a vallás, Isten és a *szuperegónk* megakadályozza, hogy nemi életerőnk szabadjára engedjük, vagyis *elnyomó* természetűek. Ezért Freud számára a „boldogság nem képvisel kulturális értéket”. Ebből a nyugati kultúra azt a következtetést vonta le, hogy „felszabadulásunk” az apa halálával következik be – ami 1968 májusának egyik uralkodó témája volt. Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy mikor Freud két pszichológiai valóságról – az állati „én”-ről, vagyis az „*id*”-ről, és a társadalmi „én”-jeinkről, vagyis az *egóról* és a *szuperegóról* – beszélt, tudtán kívül úgy választotta szét a biológiát és a szocializációt, ahogy azt a „nemek közti egyenlőség” teoretikusai azóta is teszik. Freud felmérhetetlen hatást gyakorolt a kultúrára. Lásd Peeters, uo. 27. old.

¹⁹ Margaret Sanger (1879-1966), a Nemzetközi Planned Parenthood Szövetség (IPPF) alapítója és a nyugati feminizmus vezéralakja, meg akarta szabadítani a nőt attól, amit ő „a szaporodás rabszolgájának” nevezett. Sanger, a huszadik század egyik legbefolyásosabb alakja, egész életében olyan technikák kifejlesztéséért harcolt, amelyekkel szabályozni lehet a nő termékenységét. Miután az 1960-as években megjelent a fogamzásgátló tabletta, hamarosan a fogamzásgátláshoz való jogról kezdtek beszélni, először csak a szülők esetében, néhány évvel később azonban már a „párok és egyének” esetében is, majd az abortusz büntethetőségét is eltörölték. A fogamzásgátlás gondolkodásmódjához ragaszkodó nyugati kultúra kiölte a nőkből az anyaság iránti érzéket. A nők, akik az alapvető hivatásuk iránti érzéket veszítették el, mindenekeelőtt a férfiakéval azonos társadalmi-gazdasági és politikai hatalmat szerettek volna kiharcolni. (uo., 27. old.)

érzést vesz erőt azokon, akiknek a politikai irányelvekben vagy a törvény szövegében²⁰ kellene meghatározniuk a jelentését.

---

²⁰ Valószínűleg az a definíció áll a legközelebb minden idők „legegységesebb meghatározásához”, melyet az *Emberi Jogok Nemzetközi Törvényében*, vagyis az *Emberi Jogok 1948-as Egyetemes Nyilatkozatában* (UDHR) és az 1966-ban elfogadott, 1976-ban hatályba lépett és 167 állam által aláírt *Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában* (ICCPR), továbbá az 1966-ban elfogadott és 1976-ban hatályba lépett és 160 állam által aláírt *Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában* (ICESCR) találunk. A fenti Törvény elismeri, hogy a család a társadalom természetes és alapvető fontosságú egysége, melyet megillet a társadalmi és állami védelem (UDHR 16/3. pont, ICCPR 23. pont, ICESCR 10. pont), és amely egy férfi és egy nő házasságára épül (UDHR 16/1. pont), és csak a jövődő hitvesek szabad és teljeskörű beleegyezésével hozható létre, akik ezen dokumentumok összefüggésében egyértelműen csak férj és feleség, férfi és nő lehetnek (UDHR 16/2. pont, ICCPR 23/3). Mivel a Törvény szelleme nem számít többé normatívnak, a család definícióinak se szeri, se száma. Ezek többnyire rendkívül „befogadóak”, sőt olykor egészen különösek. Vegyük például a *Business Dictionary* (üzleti szótár) meghatározását: „Két vagy több, egymással vérségi kapcsolatban álló, egymással házasságban élő vagy egymással örökbefogadási kapcsolatban álló személyek szociális egysége, akik mindannyian vállalják a közös kapcsolatot.” Vagy az *American Heritage Dictionary* definíciója: „Olyan alapvető szociális csoport a társadalomban, amely általában a következő személyekből áll: egy vagy két szülőből és a gyermekeikből; két vagy több emberből, akiknek ugyanazok a céljaik és értékeik, hosszú távon elköteleződnek egymás iránt, és többnyire ugyanazon a helyen laknak; az egy fedél alatt és egy háztartásban élők összessége”. Az *Egészségügyi Világszervezet* egy alkalommal olyan „környezetként” határozta meg a családot, ahol „az egészségre vonatkozó döntéseket hoznak”. Az ENSZ főtitkár 2012-es jelentése pedig, mely a család nemzetközi évének 2014-ben megrendezendő 20. évfordulóját készítette elő, neomarxista és haszonelvű módon határozza meg a családot: „a reprodukció, a fogyasztás, a vagyontöbblet és – a világ számos helyén – a termelés alapvető szociális egysége” (vö. Megjegyzés az ENSZ A/68/61-E/2013/3 számú, „A család nemzetközi évének 2014-ben megrendezendő 20. évfordulójának előkészítése című dokumentumához (a főtitkár jelentése), 2012. november 28., 5. bek.) Legjobb esetben nem határozzák meg az egyes számban használt családot stratégiai okokból. Az *Európai Unió Alapjogi Chartájával* és a *Lisszaboni Szerződéssel* is ez a helyzet: e két jogerős dokumentumból, amely nem utal rá kifejezetten, hogy a házasság egy férfi és egy nő között jön létre, sehol sem derül ki, hogy a család azon értelmezéséhez tartják magukat, amelyet az *Emberi Jogok Nemzetközi Törvényében* olvashatunk.

Vissza a személyhez!

1989-ben a Nyugat meghirdette az „ideológiák végét”, amin a marxizmus-leninizmus végét értette. A „történelem végét” is bejelentette, amivel a demokrácia, az emberi jogok és a szabadpiac modelljének végleges győzelmére utalt. Ez a két egymáshoz kapcsolódó érv azóta azonban mítosznak bizonyult. Egyértelművé vált, hogy a Nyugat egybeforrása az ideológiával a „nyugati modell” halálos ítéletéhez vezetett, a „történelem vége” pedig az „emberiség végét” jelenti, amennyiben a végét járó, illetve halott modellhez²¹ való világméretű alkalmazkodásra utal. Az „ideológiák végére” és a „történelem végére” hivatkozó érvelés nem vette tekintetbe, milyen erkölcsi állapotban voltak a nyugati társadalmak a hidegháború végén.

Huszonöt évvel a berlini fal leomlása után az emberiségnek némi rálátása nyílik legújabb történelmére. Ez a rálátás segíti az elmélyülést és a döntést. Döntő jelentőségű időben (*kairosz*) élünk, ami jó alkalom arra, hogy visszatérjünk a személyhez és az Atyához.

Az a radikalizmus, amely elfogadásuk óta bennük rejtett a globális normákban, immár napfényre került, és az egyes társadalmakon belül felrázza az emberek értelmét és lelkiismeretét. A széles néprétegek és a politikusok körében egyaránt jelentkező erős reakciók megkérdőjelezik a globális keretet.²² Az ellenállás külső megnyilvánulásán túl a többség olyan globális civilizációra vágyik, amely valóban a személyre épül.

Az antropológiai kérdések központi geopolitikai tényezők lettek. Akkor lesz világbéke, ha az emberiség visszatér a valósághoz, az igazsághoz és a szeretethez. Útelágazáshoz értünk.

Hivalkodóan erőlteti ránk magát az előttünk nyíló autósztroda, melyen a globális kormányzás stratégiai politikai és pénzügyi vezetői, aktív partnereik és a hidegháború utáni globális fejlesztési keret antropológiai normáinak passzív követői járnak. Ez az autósztroda az elembertelenedés útján vezet tovább az emberiséget.²³ Az autósztrodán azonban repedések vannak, és az is egyértelműen látszik, hogy sokan unják már a huszonöt éves agyomosást.

Az ellenkező irányba a politikai és vallási szélsőségesek útja visz, akik merész általánosításokat fogalmaznak meg a Nyugattal és a globalizációval szemben. Minden véleményt, amely ellentmond a maguk leegyszerűsítő álláspontjának, átokkal sújtanak, és erőszakkal próbálnak elhallgattatni.

---

²¹ Vajon a marxista-leninista múltú népek olyan jövőt szeretnének, amely a fogyasztásra épül? Akkor is „demokratizálódásra” vágnak a fejlődő országok, ha az a nyugati kulturális forradalom értékeihez való alkalmazkodást jelenti?

²² A hétköznapi emberek utcára vonulása Franciaországban 2012-14-ben sokakat ébresztett fel és indított cselekvésre szerte a világon. Az elmúlt néhány évben Oroszország megmutatta, milyen eltökélten száll szembe a család ideológiai átértelmezésével nemcsak odahaza, hanem nemzetközi szinten is. Más posztkommunista országok, pl. Horvátország és Magyarország jelentős lépéseket ezért a célért, mikor a házasság és a család valódi természetét az alkotmányban rögzítették. Afrika és a többi fejlődő ország fájdalmasan tapasztalják az újgyarmatosítók pusztító szökőárját.

²³ A 2014-es *kairosz* kritikus mozzanata a globális kormányzás második 15 éves globális fejlesztési tervének elfogadása, mely továbbra is a hidegháború utáni világnézetüket valósítja meg. Az első tizenöt év (2000-2015) fejlesztési tervét *Millenniumi Fejlesztési Célok*nak hívták.

Az a keskeny út, amely mindenki előtt nyitva áll, és amely minden ember szívében és lelkiismeretében felfedezhető, az emberi személyhez vezet vissza minket annak egzisztenciális valóságában és a személyközi szeretetre szóló hivatásában. Azok járnak rajta, akik hajlandók a türelmes, alázatos és fáradságos megkülönböztetésre és kiengesztelődésre.

Az autósztráda, a szélsőségesek útja és a keskeny út között a senki földje terül el, ahol sokan vándorolnak tanácstalanul, azon gondolkozva, kik is ők mint személyek, illetve mint nemzeti vagy világpolgárok.

A keskeny út felfedezése és a keskeny út melletti döntés nem automatikusan történik, hanem maguk a férfiak és nők kelljenek hozzá. Kreatív elköteleződést és tisztánlátást igényel.

A szabad véleményalkotás minden emberi személy alapvető joga. Ez a jog egyetemes természetű, a személy szabadságához és a lelkiismereti szabadsághoz fűződő jogához kapcsolódik. E jog gyakorlása szabad döntés kérdése. A véleményalkotás lehetősége felráz minket, hogy szabad személyként cselekedjünk. Mindig van lehetőség arra, hogy a mellett vagy az ellen döntsünk, amit jónak és ezért egyetemesnek ismerünk fel. Ez a döntés mindig szabad, személyes választás. Ma azonban általános jelenség, hogy passzívak maradunk, és áldozatként tekintünk magunkra, mikor valójában csak nem érleljük ki a saját véleményünket, és nem döntünk. Aki áldozatnak tartja magát, az valójában meghódol az ideológiának és a rendszernek.

Ha vissza kívánunk térni az Atyához, három felszabadító dolgot kell fontolóra vennünk: (1) először is rá kell ébrednünk, kik is vagyunk mint emberi személyek, és miként tapasztalhatnánk meg gyermeki önazonosságunkat; (2) a második gondolat abban segít, hogy olyan reményteli jövőképet fogalmazzunk meg, amely megszabadít a modern nyugati szintézis redukcionista és ideológiai keretétől, amely sokakat ejt csapdába; (3) a harmadik szempont pedig azt az egyedülálló és pótolhatatlan kincset határozza meg, amellyel a nemnyugati kultúrák gazdagíthatják a szeretet civilizációját.

Vissza a személyhez! A szeretet és a boldogság személyes megtapasztalásának vágya, amely minden ember szívében jelen van, arra indít, hogy fedezzük fel annak örömét, hogy szabadon igent mondhatunk arra, amit lelkiismeretünkben valóságosnak, igaznak, jónak és a szeretettel összhangban levőnek ismerünk fel, továbbá a gyermeki önazonosságunkra. Ez az önazonosság – ismételten hangsúlyozzuk – egyetemes természetű. Minden emberi lény nemzés útján jön világra. Bármennyire sebzett legyen is a tapasztalata az apai, anyai, gyermeki, hitvesi és testvéri szeretetről, a személy mindig – hangsúlyozzuk: mindig! – ráébredhet az emberi szív ezen kitörölhetetlen dimenzióra, ha megtapasztalja a személyes szeretetet, azt a szeretetet, amelyet egymásnak adunk, egymástól kapunk, és egymással megosztunk. A személyes szeretet a lehető legvalóságosabb tapasztalat, amely a leginkább képes arra, hogy életet adjon. Ebben a tapasztalatban bárkinek része lehet. Az emberi szív túlságosan nagy ahhoz, hogy ennél a teljességnél kevesebbrel beérje, hiszen Isten képére vagyunk teremtvé, aki maga is Szentháromság. Azt állítani, hogy az apánkkal vagy az anyánkkal, a házastársunkkal, gyermekünkkel, fivérünkkel vagy nővérünkkel való kapcsolatunk *társadalmi képződmény*, amint azt a gender forradalom aktivistái teszik, teljes képtelenség.

Az egyenlőség és a szabadság mai kulturális felmagasztalása arra hív minket, hogy adjuk vissza a szeretetnek azt a helyet, amely megilleti a társadalomban. Nem elsősorban azért vagyunk egyenlőek

és szabadok, mert *polgárok* vagyunk, hanem azért, mert *emberi személyek*. Nemcsak a jogok tekintetében vagyunk egyenlők. A szeretet az, amitől egyenlők és szabadok vagyunk.

Megszabadulni a modern kerettől. Az elmúlt két évszázadban az önmagát egyetemesnek tekintő nyugati modern szintézis úgy erőltette rá magát az egész világra, hogy az egyetemes emberi önazonosságunk kulcsfontosságú elemei hiányoztak belőle. Kizárta az apát, az igazságot, a szeretetet, a boldogságot, a szívet, Istent – ezeket a szavakat a különböző emberi jogi szerződésekben is hiába keresnénk²⁴. E szavak hiánya rámutat arra, mennyire lélektelen és rideg az a modern társadalmi szerződés, amely az egyetemességet kizárólag a *polgár-egyén* egyenlő jogaira alapozta.

A nyugati modernitás, mely az értelem, a hittől és a szeretettől elszakadt értelem elsőbbségére épült, megfeledkezett a lelkiismeretről és annak egyetemes képességéről, hogy ki tud állni az igazságért. Megtagadta a szívet és annak egyetemes képességét, hogy szeretetet adhat, kaphat, és a kapott szeretetet másokkal is megoszthatja. Nem foglalkozott egyetemes és transzcendens gyermeki önazonosságunkkal, emberi önazonosságunk központi elemével. A nyugati modern állam a felvilágosodástól a posztmodernitásig, a deizmustól az elvilágiasodásig az Egyház és az állam szétválasztásának elvét sem tartotta maradéktalanul tiszteletben. Az új civilizáció polgára meg kíván szabadulni az állam szekuláris vallásainak *diktátumaitól*. A vallás és az állam szétválasztása mellett tör lándzsát.

Az új polgár az idők jelét látja abban, hogy a megjelenő új kultúra egészségesen viszonyul a modernitás visszaéléseihez, különösen a tekintélyelvűséghez, az előírások felülről történő kikényszerítéséhez, az institucionalizmushoz, a hatalom és az ész szövetségéhez, a gyarmatosító szellemhez, a racionalizmushoz, annak elvontságához, nagy elméleteihez és ideológiáihoz, továbbá az önző individualizmushoz. Az új kultúra témáiban jelen levő egyetemes emberi törekvéseket is az idők jelének tartja, például az emberközpontúságot, a szolidaritást, az alulról építkező részvételt, minden ember fejlődésének előmozdítását, a párbeszédet, a befogadó hozzáállást, a környezettudatos gazdálkodást, a valódi konszenzusra épülő döntéseket, a férfi és a nő egyenlőségét, a választás lehetőségét és a felelősséget. Az új kultúra ezen témáiban azt az egyetemes szándékot látja, hogy térjünk vissza az emberi személyre épülő, alulról induló társadalmi szerveződéshez; azt a vágyat, hogy abból a konkrét valóságból induljunk ki, hogy kik vagyunk mint személyek, mi tesz boldoggá mindennapi személyes és társadalmi létezésünkben – azt a vágyat, amelyet maga az Atya ébreszt bennünk. Vállalja a felelősséget, hogy az új kultúrát valódi beteljesülése felé irányítja, és megóvja az ideológiai eltérésektől.

Az ész és a lelkiismeret mai ébredését a szív ébredésének kell kísérnie. Nem arról van szó, hogy a helyes gondolatokat védelmezzük, hanem arról, hogy szerte a világon őszinte apai és anyai törődést tanúsítsunk a konkrét emberi személyek java iránt. Ha a kultúrában és a közéletben rehabilitáljuk a szeretetet, amely lényegénél fogva ingyenes, az elmékedés és a kreativitás hatalmas területe nyílik meg előttünk. Ha szeretettel teljes módon a lelkiismeretre, az értelemre és a szívre hivatkozunk, a személy és a kultúra ismét meg fog nyílni az Atyának.

Valamennyi kultúra létfontosságú hozzájárulása. A nemnyugati kultúrák igen nagyra becsülik a szeretetet, amennyiben a nyugati individualizmus és racionalizmus még nem fertőzte meg őket.

---

²⁴ A *Gyermejjogi Egyezmény* preambuluma kivételével, ahol egyszer találkozunk a *boldogság* és a *szeretet* szóval. E szavak hiánya az emberi jogi szerződésekben jól mutatja, milyen hatást gyakorolt 1789 óta az emberi jogok kialakulására a francia forradalom szelleme, valamint az, ahogyan az a „testvériség” szót értelmezte.

Biztosítják a szeretetnek, a családnak és az anyaságnak azt a helyet, amely megilleti őket a társadalomban. Nem választják szét a polgárt és a személyt.

A maga egyedülálló géniuszával és kulturális sajátosságaival minden nemzetnek támogatnia kell korunk férfait és nőit gyermeki önazonosságuk keresésében. Ez az a boldog felfedezés az a reményteli és ragyogó út, amelyen az emberi nemnek járnia kell.

Ez a szöveg számos olyan részletet tartalmaz, amely a szerző Kelet-, Közép- és Nyugat-Európában tartott előadásain hangzott el 2012 és 2014 között.

Kapcsolat: admin@dialoguedynamics.com